

Slavnost Zmrtvýchvstání Páně – nedělní cyklus A – 12. dubna 2020

Moji milí,

jsou Velikonoce. Tak slavme. Co jiného k tomu říct? Postní doba, která nám byla letos nadělena, byla mimořádná, výjimečná, tichá, nesmírně otevřená Boží milosti. A ta doba nekončí, jen se proměňuje. Slavme. Víte, že to jde, vždycky, za každých podmínek.

Jsme světlem světa. Tedy lépe řečeno jsme tak zamýšleni, jsme k tomu doprovázeni, je nám k tomu odpouštěno, jsme tak milováni. Tento čas vnímám jako výjimečný a zcela nenáhodný. Spíš bezčasí než čas. Jakoby se zastavily děje a zůstalo bytí. A o to přece jde. Bůh je ten, který je. Je samo bytí, podstata veškerého bytí, bytí v lásce, neboť jinak by šlo jen o upachtěné přežívání. Bůh je láska. Je plně přítomný a plně pozorný ve všem a vůči všem. Je myslím naprosto nenáhodné, jak to vypnutí společnosti u nás kopíruje postní dobu, Velikonoce a asi potrvá až do Letnic. Je to šance uchopit podstatu světla, kterým jsme. Dopadne to dobře.. ty naše příběhy. Věřím.

Není doba na mnoho slov. Navíc jsme s mnohými spojení i skrz ten experiment s online bohoslužbami z bohalského kostela. A není to jen "jako". To eucharistické shromáždění skutečně je. Jen kostel, v němž se shromažďujeme, je trochu větší, jak ho stvořil Bůh, je to náš svět, naše planeta Země. A při eucharistii se otevírá svět neskonale větší, Boží dům, kam jsme zváni.

Zakončím dnes velikonočním mikrokázáním biskupa Pavla Konzubla:

"Jaký je rozdíl mezi mechanikem a kvantovým mechanikem? Mechanik zkoumá, jak nejlépe zajet do garáže. Kvantový mechanik zkoumá, jak nejlépe zajet do garáže, aniž by při tom otevřel vrata. My křesťané se díky Ježíšově Vzkříšení nemusíme starat o otevírání vrat mezi tímto životem a Božím královstvím, jde jen o to držet správný směr. Christus resurrexit! Christ is risen! Kristus je vzkříšen! Christos voskrese! Khristós Anésti! Radujme se, jak umíme od západu až na východ."

Váš Jan

PS: Na konci tohoto textu je modlitba žehnání pokrmů k velikonočnímu stolu. Jsme zvyklí, že žehná kněz v kostele, což teď úplně nejde. Ale jde něco jiného, velmi tradičního a myslím stále životaschopného. Žehnání pokrmů vychází z židovské tradice. Což je dost inspirativní. Inu, myslím, že by to byla ideální role matky rodu, aby na začátku slavnostního oběda požehnala pokrmu, které, řekl bych, do značné míry i připravila. A nezapomeňme, že všichni jsme pokřtěni a stali se z nás tak kněží, proroci a králové. Chopme se tedy všichni tohoto kněžského práva i povinnosti. Jen do toho:)

TEXTY K LITURGII – NEDĚLE ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ

Zvýrazněný je biblický text, pod ním jsou vždy inspirativní rozbor a úvahy dvou mých nejoblíbenějších biblistů, respektive kazatelů (však víte) – Aleše Opatrného a Angela Scarana. Můžete si něco přečíst a prorozjímat v neděli a něco pročítat a rozjímat v celém následujícím týdnu.

První čtení (ze Skutků apoštolských) Sk 10,34a.37-43

Petr se ujal slova a promluvil: „Vy víte, co se po křtu, který hlásal Jan, událo nejdříve v Galileji a potom po celém Judsku: Jak Bůh pomazal Duchem svatým a mocí Ježíše z Nazareta, jak on všude procházel, prokazoval dobrodiní, a protože Bůh byl s ním, uzdravoval všechny, které opanoval ďábel. A my jsme svědky všeho toho, co konal v Judsku a v Jeruzalémě. Ale pověsili ho na dřevo a zabili. Bůh jej však třetího dne vzkřísil a dal mu, aby se viditelně ukázal, ne všemu lidu, ale jen těm, které Bůh předem vyvolil za svědky, totiž nám, kteří jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání. On nám přikázal, abychom hlásali lidu a se vši rozhodností dosvědčovali: To je Bohem ustanovený soudce nad živými i mrtvými. O něm vydávají svědectví všichni proroci, že skrze něho dostane odpuštění hříchů každý, kdo v něho věří.“

Angelo Scarano:

Úryvek je součástí Petrovy řeči v domě římského setníka Kornélia, prvního obráceného pohana. Obsahem tohoto kázání je všechno, co Ježíš konal a učil. Hlavní důraz se klade na to, že Ježíš je vzkříšený a živý. On je tak skutečně živý, že apoštolové s ním mohli jíst a pít! A není jenom vítězem nad smrtí, je také soudcem živých i mrtvých (v. 42). Tento výraz označuje plnost moci, kterou Kristus obdržel pro dílo spásy. Jako soudce může vynést i rozsudek života nad těmi, kteří jsou nevinní díky jeho krvi (Zj 5,9).

Mezizpěv Žalm 118

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

**Oslavujte Hospodina, neboť je dobrý, jeho milosrdenství trvá navěky.
Nechť řekne dům Izraelův: „Jeho milosrdenství trvá navěky.“**

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

**Hospodinova pravice mocně zasáhla, Hospodinova pravice mě pozvedla.
Nezemřu, ale budu žít a vypravovat o Hospodinových činech.**

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

**Kámen, který stavitelé zavrhli, stal se kvádrem nárožním.
Hospodinovým řízením se tak stalo, je to podivuhodné v našich očích.**

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho!

Druhé čtení (z listu apoštola Pavla Kolosanům) Kol 3,1-4

Bratři a sestry! Když jste s Kristem byli vzkříšeni, usilujte o to, co pochází shůry, kde je Kristus po Boží pravici. Na to myslíte, co pochází shůry, ne na to, co je na zemi. Jste přece už mrtví a váš život je s Kristem skrytý v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, potom se i vy s ním ukážete ve slávě.

Angelo Scarano:

Svatý Pavel hlásá přímo neslýchanou myšlenku: nejenže Kristus byl vzkříšen, dokonce i my jsme byli vzkříšeni spolu s ním! Týž Pavel to vysvětluje a říká: "Křtem jste byli spolu s Kristem položeni do hrobu, a tím také zároveň s ním vzkříšeni, protože jste uvěřili v moc Boha, který ho vzkřísil z mrtvých" (Kol 2,12). Jestliže jsme dostali nový život, pak "nemůžeme jinak", než usilovat o jeho plné dovršení. Proto Pavel vybízí, abychom hledali to, co pochází shůry: život s Kristem ve slávě (v. 4). Na to máme být zaměřeni, a ne na to, co je na zemi, tj. na pozemský život podle starého člověka ovládaného sobeckými a hříšnými sklony (Kol 4,5nn.).

Zpěv před evangeliem

Aleluja. Kristus, náš velikonoční beránek, je obětován, proto slavme svátky s Pánem. Aleluja.

Evangelium podle Jana 20,1-9

Prvního dne v týdnu přišla Marie Magdalská časně ráno ještě za tmy ke hrobu a viděla, že je kámen od hrobu odstraněn. Běžela proto k Šimonu Petrovi a k tomu druhému učedníkovi, kterého Ježíš miloval, a řekla jim: „Vzali Pána z hrobu a nevíme, kam ho položili.“ Petr a ten druhý učedník tedy vyšli a zamířili ke hrobu. Oba běželi zároveň, ale ten druhý učedník byl rychlejší než Petr a doběhl k hrobu první. Naklonil se dovnitř a viděl, že tam leží pruhy plátna, ale dovnitř nevešel. Pak za ním přišel i Šimon Petr, vešel do hrobky a viděl, že tam leží pruhy plátna. Rouška však, která byla na Ježíšově hlavě, neležela u těch pruhů plátna, ale složená zvlášť na jiném místě. Potom vstoupil i ten druhý učedník, který přišel ke hrobu první, viděl a uvěřil. Ještě totiž nerozuměli Písmu, že Ježíš musí vstát z mrtvých.

Angelo Scarano:

Po objevení odvaleného hrobního kamene Marie Magdalská sděluje učedníkům jen negativní výpověď: Pán není v hrobě (v. 2). Nemá ještě žádné poselství o Ježíšově vzkříšení, protože je dosud ve tmě (v. 1). Petr a milovaný učedník posléze sami nacházejí pruhy plátna a roušku složenou zvlášť (v. 5-7). To naznačuje, že nikdo neukradl Ježíšovo tělo, protože "kdyby jej někdo vzal, nepřidělal by si starost, aby sundal roušku a složil ji zvlášť" (sv. Jan Zlatoústý). Zanechané pruhy plátna, které obmotávaly Kristovo tělo (Jan 19,40), vyjadřují, že Kristus byl osvobozen od pout smrti (Žalm 18,5nn.20; Žalm 116,3-6). "Hrob nebyl ani prázdný, ani plný. Stal se poselstvím" (Duplatier). Proto milovaný učedník uviděl a uvěřil, že Ježíš přemohl smrt. Teprve tato víra mu otevřela Písmo (v. 9; Lk 24,44-45).

Aleš Opatrný:

Právě tak, jako je Ježíšovo vzkříšení nepochopitelné (evangelia jen konstatují prázdný hrob a mluví o různých setkáních se Vzkříšeným, o samém faktu vzkříšení zprávu nepodávají), právě tak není samo o sobě symbolicky vyjádřeno ani v liturgii. Obstarožní zvyk v našich zemích, kdy se vezme na konci liturgie monstrance z Božího hrobu a za zpěvu se jde průvodem kostelem nebo jeho okolím, právě tuto zdrženlivost evangelií nechápe a snaží se posunout vzkříšení tam, kam nepatří, totiž do oblasti smyslově zachytitelných událostí lidské historie. Liturgie konstatuje, že Kristus vstal a že je světlem a životem. Jediným symbolem vzkříšeného Krista ve velikonoční liturgii (srovnatelný s křížem jako symbolem utrpení) je velikonoční svíce. V noční liturgii Zmrtvýchvstání

Páně je křesťan především zván k tomu, aby Kristovo vzkříšení prožil sám na sobě, vždyť kvůli tomu Ježíš podstoupil utrpení a smrt, abychom žili z něho. Vyvrcholením účasti z naší strany je křest a obnova křestního slibu. Eucharistie toto vše pak dovršuje, je obnovením staré smlouvy, stvrzené Kristovou krví a s námi jednotlivě uzavírané při křtu.

Člověk má rád své věci jisté. Co má v hrsti, co uchopí a drží, to považuje za jasný majetek svého života. A přece je v životě mnoho věcí, které takto uchopit nelze a které jsou přes to pro nás svrchovaně důležité. Jsou to především lidské vztahy, něco, co pro zdravého člověka vytváří základní předivo jeho života. Jistě, i milovaného člověka máme rádi na očích, i jeho se lze z lásky dotknout, uchopit, gestem vyjádřit náklonnost - a přece to není totéž, co vztah. I kdybychom toho člověka drželi vší silou, jako v kleštích, může se nám vzdálit, ač bude stále u nás.

Vzkříšený Ježíš patří k těmto neuchopitelným skutečnostem. Setkávali se s ním, ale nikdo ho nemohl uchopit tak, že by ho "podržel" a ukázal dalším. Lidé byli odkazováni dál, do dalšího života. Tam ho mohli potkat a hlavně tam mohli pocítit jeho moc, poznat, co vlastně vzkříšení pro nás zde na zemi znamená. A tak ženy v evangeliu mají vyřídít vzkaz učedníkům, aby šli do Galileje, tam Ježíše uvidí.

To platí stále: je třeba jít tam, kam Ježíš vybízí, pak lze očekávat setkání. Pro každého z nás může vypadat ta cesta trochu jinak. Ale může to probíhat i jiným způsobem, jako u Pavla. Ten se setkal bez předběžné přípravy se vzkříšeným Kristem jaksí přímo, v zážitku u Damašku. To byl náraz a obrat. A potom přišly další kroky života s Kristem neuchopitelným, neviditelným, ale přítomným. A ze zkušenosti a poznání těchto roků píše Pavel to, co čteme v listě Římanům. Neznáme Ježíše jen z popisu, nemáme možnost se ho dotýkat, svírat ho v objetí. A přece je nám dáno nekonečně víc - při křtu jsme byli s ním pohřbeni a s ním vstali k životu. To, co se odtrhlo od Boha, to, co podléhá smrti a zániku, to, co nechce být svaté, pro nás přestalo být perspektivní. To zemřelo nejen kolem nás, ale mělo zemřít i v nás. Protože to ale stále křísíme, musíme se znovu a znovu obracet.

Dá se ale říci, že Boha přestala při křtu zajímat naše hříšná minulost a tedy i naše konečnost a smrtelnost. Toto pro něho umřelo, nejsme už pro něho jemu cizí lidé, odsouzení ke smrti, k věčné smrti, k věčnému životu bez Boha. On nám dal při křtu nový život. To, co způsobil v Ježíši až v jeho smrti, to začal konat v nás už při našem křtu. Naše smrt už Boha nezajímá. Dívá se na nás jako na ty, kdo začali teď na zemi přecházet do věčného života, jako na ty, u nichž se jejich smrtí tento přechod stane dokonáným a definitivním. A tak vzkříšený Kristus je už teď v nás živý, nebo naopak - my už teď, ač tady na zemi, žijeme spojeni s ním. Z něho máme své žití, a pokud naše spojení s ním je nějak porušeno, pak je i náš život jakoby podvázán, umenšen, může se změnit ve smrt. Snažili jsme se odstranit to, co náš život umenšuje, co nás od Krista odděluje.

A nyní přišel den, kdy to máme vědomě dokonat: obnovit svůj křest. Máme s plným vědomím vyznat, že ve zlu nevidíme žádnou perspektivu, že pro toho Zlého, pro jeho lákání, jsme umřeli, že to pro nás není žádná šance, žádná cesta. A máme vyznat svou vůli žít z Boha, z toho, co nám daroval, počítat tedy s tím, co ve vyznání víry říkáme. Nemůže to být nic formálního. Vždyť je to otázka života a smrti. Věčnosti. Hrajeme o všechno - celý život. A tam, kde jsme Kristovi, kde v nás pulsuje jeho život, kde je v nás činná moc jeho vzkříšení, tam toto "všechno" už máme, teď a tady, byť v nedokonalých podmínkách tohoto pozemského života. Obnovíme-li tedy svůj křest, pak se samozřejmě na vnějších podmínkách našeho života téměř nic nezmění. Ale změní se ten, kdo v těchto nezměněných podmínkách žije, to jsme my. A to znamená, že se v našem životě mění - díky Bohu - všechno. Ovoce z toho uvidíme ovšem až po čase.

ŽEHNÁNÍ POKRMŮ:

Žehnání velikonočních pokrmů je v Církvi starým zvykem. Připomíná pravdu vyjádřenou apoštolem svatým Pavlem těmito slovy: "Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno činite ke slávě Boží" (1 Kor 10,31). Požívání jídla je posvátnou činností, proto se modlíme před i po jídle, a na největší svátek Zmrtvýchvstání také žehnáme pokrmy.

Když ukončíme svatý půst a setkáme se Zmrtvýchvstalým Kristem ve velikonoční mši svaté, vrátíme se s radostí do svých domovů a s Kristem zasedneme ke společnému svátečnímu stolu. Vyjádříme si navzájem přátelství, sounáležitost a vlídnost vzájemným blahopřáním a dělením požehnaného vajíčka, symbolu nového života.

Žehnání doma může vést kdokoliv, ale v rodině by možná bylo dobře, aby to byla matka či otec či případně oba:

Prosme Krista Pána, vždycky přítomného mezi těmi, kteří ho milují, aby požehnal tyto pokrmy, určené na velikonoční stůl.

Všichni se tiše modlí, potom žehnající říká:

Pane Ježíši Kriste, ty jsi v den před svým utrpením a smrtí přikázal učedníkům připravit velikonoční večeři, v den Zmrtvýchvstání jsi přijal pozvání dvou učedníků a zasedl jsi s nimi ke stolu a pozdě večer jsi přišel k Apoštolům, abys s nimi společně pojedl; prosíme tě, dej nám s vírou prožívat tvou přítomnost mezi námi během svátečního jídla, v den tvého vítězství, abychom se mohli radovat z podílu na tvém životě a Zmrtvýchvstání.

Žehnající žehná chleba a sváteční pečivo:

Chlebe živý, který jsi sestoupil z nebe a ve svatém přijímání dáváš život světu; požehnej tento chléb a veškeré sváteční pečivo na památku chleba, kterým jsi nasýtil lid, jenž ti vytrvale naslouchal na poušti a který jsi po svém Zmrtvýchvstání připravil u jezera svým učedníkům.

Žehnající žehná maso a uzeniny:

Beránku Boží, který jsi zvítězil nad zlem a omyl svět od hříchů; požehnej toto maso, uzeniny a veškeré pokrmy, které budeme jíst na památku velikonočního Beránka a svátečních pokrmů, které jsi jedl s Apoštolý při poslední večeři. Požehnej také naši sůl, aby pro nás byla znamením ochrany od nákazy.

Žehnající žehná vajíčka:

Kriste, náš živote a naše Zmrtvýchvstání; požehnej tato vajíčka, znamení nového života, abychom, až si je budeme rozdělovat v kruhu rodiny, přátel a hostí, mohli se vzájemně dělit o radost z toho, že jsi s námi. Dej nám všem dojít do tvé věčné slávy, kde žiješ a kraluješ na věky věků.

Všichni dovrší:

Amen.